

26. 5. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela daňového řádu aneb finanční úřad online

V posledních dnech vláda schválila další návrh zákona[1], který má rozsáhle novelizovat zákon č. [280/2009](#) Sb., daňový řád. Jde o novelu, která slibuje modernizaci, zjednodušení a elektronizaci. Ministerstvo financí velmi podobnou novelu[2] již jednou, ačkoli neúspěšně, předložilo. Novela byla však s pozměňovacími návrhy vrácena zpět do Poslanecké sněmovny, kde se nepodařilo odhlasovat ani pozměňovací návrh Senátu ani novelu v původním znění tak, jak byla postoupena do horní komory Parlamentu ČR.

Neuběhlo ani pár dnů a Ministerstvo financí se dalo slyšet, že připravuje upravený návrh novely, který v mnohém vychází z původního znění, snaží se však vyjít vstříc opozici v problematických bodech. Vzhledem k tomu, že tuto verzi novely daňového řádu již schválila vláda a že bude v brzké době znovu projednána v Poslanecké sněmovně (návrh byl navrhovatelem předložen tak, aby s ním v souladu s ustanovením § 90 odst. 2 zákona č. [90/1995](#) Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, Poslanecká sněmovna vyslovila souhlas již v prvním čtení), přináší tento článek stručný přehled nejdůležitějších očekávaných změn.

Elektronizace a projekt MOJE daně

Ohniskem novely je zřízení online finančního úřadu neboli portálu MOJE daně[3]. Cílem vyšší elektronizace je umožnit online komunikaci se správcem daně co možná nejvyššímu okruhu daňových subjektů, a to i pro ty, kteří nedisponují datovou schránkou nebo si nezřídili zaručený elektronický podpis. Novela má vylepšit již existující daňovou informační schránku (DIS), kterou v dnešní době využívá jen malá část poplatníků. Přístup do daňové informační schránky by nově měl být možný i skrze uživatelský účet u národní identitní autority nebo občanský průkaz s čipem. Podání učiněná z daňové informační schránky budou „předvyplněná“, takže k autorizaci bude stačit pouze to, že podání bylo odesláno z daňové informační schránky příslušného daňového subjektu.

Portál MOJE daně má daňovým poplatníkům přinést nejen možnost elektronické komunikace se správcem daně, ale i přehled jejich daňových povinností. Stránka se má pak podobat internetovému bankovníctví. Daňový subjekt bude moci také zřídit přístupová práva do DIS dalším fyzickým osobám, například svému daňovému poradci.

Aby byly daňové subjekty motivovány novou elektronickou komunikací využívat, budou ti, kdo daňové přiznání podají elektronicky, moci využít o 1 měsíc delší lhůtu k podání daňového přiznání.

Zjednodušení kontrolních postupů

Daňová kontrola má být nově zahajována *oznámením o zahájení daňové kontroly*, které je zvláštním typem procesního rozhodnutí bez odůvodnění a proti kterému není možné podat opravný prostředek (daňovému subjektu však zůstává právo brojit proti průběhu daňové kontroly pomocí stávajícího institutu stížnosti dle § 261 daňového řádu). Daňová kontrola má tak být zahájena pouze zasláním oznámení daňovému subjektu, a dokonce i následující samotná činnost správce daně může být prováděna korespondenčně.

Další zásadní změna se týká ukončení daňové kontroly. Daňová kontrola je ukončena *oznámením o ukončení daňové kontroly*. Spolu s oznámením je daňovému subjektu doručena i zpráva o daňové kontrole. Nově už nebude vyžadován podpis zprávy o daňové kontrole kontrolovaným, jak je tomu v současnosti. Vypuštěn byl i institut projednání zprávy o daňové kontrole – daňová kontrola tak bude ukončena pouhým doručením oznámení a zprávy o daňové kontrole. Cílem je, aby kontrolovaný mohl vznášet výhrady k dosavadním výsledkům kontroly, popřípadě návrhy na doplnění výsledku kontrolního zjištění v předchozí fázi řízení, a ne až tehdy, kdy mu je doručována zpráva o daňové kontrole.

V souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu^[4] se také zakotvuje pravidlo, které určuje, že zahájení daňové kontroly bez výzvy dle § 145 daňového řádu (k výzvě dle § 145 přistupuje správce daně v případě nepodání řádného nebo dodatečného daňového tvrzení) nezpůsobuje vadu zahájení daňové kontroly nebo zpochybnění kontrolních závěrů v ní zjištěných. To, že byl tímto postupem daňový subjekt obrán o možnost napravit své pochybení dobrovolně a zamezit tak vzniku penále dle § 251 daňového řádu, bude kompenzováno tím, že ze zákona bude povinnost penále zaplatit v takovémto případě vyloučena.

Revize sankčního systému

V rámci novely je navrhována kompletní revize ustanovení o úrocích. Součástí těchto změn je i snížení úroku z prodlení z původních *repo sazba + 14 procentních bodů* na *repo sazba + 8 procentních bodů* (což odpovídá úrokům z prodlení dle občanského zákoníku).

Analogicky se snižuje i úrok z posečkané částky na ½ úroku z prodlení.

Výše úroku z vratitelného přeplatku se také snižuje, a to z původních *repo sazba + 14 procentních bodů* na *repo sazba + 8 procentních bodů*.

Úrok z *neoprávněného jednání správce daně* se mění na úrok z *nesprávně stanovené daně* a jeho výše odpovídá úrokům z prodlení.

Výše úroku z daňového odpočtu se mění z *repo sazba + 2 procentní body* na ½ úroku z prodlení.

Novela také zvyšuje minimální částku pro vznik úroků z prodlení, a to z 200 Kč na 1 000 Kč.

V úpravě úroku z prodlení bylo dále upraveno ustanovení, které odkládá narůst úroku z prodlení až k pátému pracovnímu dni po dni splatnosti daně. Dle původního vládního návrhu měl úrok z prodlení začít přirůstat hned prvním dnem prodlení daňového subjektu. To se ale setkalo s odporem Parlamentu ČR, a tak je nově navrhována kompromisní lhůta v délce 3 dnů, tj. úrok z prodlení začne přirůstat od čtvrtého dne následujícího po původním dni splatnosti daně.

Záloha na daňový odpočet

Další zásadní změnou je i zřízení institutu *zálohy na daňový odpočet*, která má umožnit vrácení části nadměrných odpočtů DPH formou vratitelné zálohy. Záloha na daňový odpočet je správcem daně vyplácena *ex offa*, avšak sám daňový subjekt ji musí nárokovat v jím podaném daňovém tvrzení. Pokud uvede nepravdivé údaje a ze správce daně zálohu neoprávněně vyláká ve vyšší než zákonné výši, bude muset rozdíl i s úroky z prodlení vrátit.

Právě pomalé vrácení nadměrného daňového odpočtu bylo jedním z nejméně diskutovaných bodů, a nakonec i jedním ze zásadních důvodů, proč původní verze novely neprošla přes Poslaneckou sněmovnu. V původním návrhu se totiž uvažovalo o prodloužení aktuálních 30 dní na vrácení daňového odpočtu na dní 45. Nadměrné zadržování *cash flow* plátců DPH se setkalo s kritikou

opozice, neboť, jak bylo několikrát opakováno na jednání Poslanecké sněmovny, vstupuje ekonomika do recese a zadržování peněz podnikatelů státem naopak podnikatele ještě dále ochromí.

Formulářová podání

V souladu s nálezem Ústavního soudu ze dne 12. 11. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 19/17[5] dochází k úpravě § 72 odst. 1 daňového řádu, který byl předmětným nálezem ke konci tohoto roku zrušen. Podle nálezu musí být okruh údajů požadovaných ve formulářích stanoven alespoň zákonem s tím, že konkrétní údaje mohou být stanoveny formou podzákonného právního předpisu.

Závěr

Novela v aktuálním znění je kompromisem po neúspěchu prvního návrhu na změnu daňového řádu předloženého ještě před koncem roku 2019. Zda se v souladu s požadavkem gestora podaří novelu daňového řádu schválit hned v prvním čtení, nebo bude opět následovat rozsáhlá debata a s ní i mnoho pozměňovacích návrhů, jako tomu bylo v prvním případě, ukáží příští dny.

[DUNOVSKÁ & PARTNERS s.r.o.](#),
advokátní kancelář

Palác Archa
Na Poříčí 24
110 00 Praha 1

Tel.: +420 221 774 000
e-mail: office@dunovska.cz

[1] Dostupné >>> [zde](#).

[2] Dostupné >>> [zde](#).

[3] Aktuální webová stránka projektu je dostupná >>> [zde](#).

[4] Např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 10. 2018, č. j. 6 Afs 61/2018 – 30.

[5] Dostupné >>> [zde](#).

Další články:

- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Aktuální judikatura k holdingovým strukturám](#)
- [Exkluzivita má svou cenu. NSS se vyjádřil k nájemnému mezi spojenými osobami](#)
- [Daňové změny a novinky 2026: Nová pravidla pro zaměstnanecké opce a benefity i změny v DPH u nemovitostí](#)
- [Společníci by neměli fakturovat své společnosti](#)